

Verslag van de Internationale Verificatiemissie naar 5 zones getroffen door de monoculturen voor de productie van agrobrandstoffen in Colombia: oliepalm en suikerriet, juli 2009.

SAMENVATTING

1. Voorstelling

De Internationale Verificatiemissie naar 5 zones die getroffen worden door de (extensieve) monoculturen voor de productie van agrobrandstoffen in Colombia is bovenal een oefening om zichtbaarheid te geven aan en aanklacht te doen van de impact die veroorzaakt wordt door deze monoculturen voor de productie van agro-energie in vijf territoria van Colombia nl. i) Magdalena Medio, ii) Curvaradó y Jiguamiandó (Chocó), iii) Vichada, iv) Valle Geográfico del Río Cauca, en v) Tumaco (Nariño). Dit zijn de Colombiaanse organisaties die betrokken waren bij de organisatie van de Missie: Proceso de Comunidades Negras (PCN) (= Proces van Zwarte Gemeenschappen), CENSAT Agua Viva- Amigos de la Tierra (= CENSAT Levend Water-Vrienden van de Aarde), de Organización Nacional Indígena de Colombia (ONIC) (= Nationale Koepelorganisatie van Inheemse Volken), het Bisdom Quibdó, la Comisión Intereclesial de Justicia y Paz (= Interkerkelijke Commissie Rechtvaardigheid en Vrede) y Vía Campesina Colombia (Coordinador Nacional Agrario, Fensuagro y Fenacoa). De internationale organisaties die opriepen voor en leiding gaven aan deze Missie zijn de Belgische Coördinatie voor Colombia (waar o.a. Broederlijk Delen, CNCD, Oxfam-Solidariteit en Socialistische Solidariteit deel van uitmaken) en bijkomend: CCFD (Le Comité Catholique contra la Faim et pour le Développement, Fr.), Rettet den Regenwald (D.), KOLKO e.V. (D), WOLA (VS), Ecologistas en Acción (Sp.), Taula Catalana per la Pau i les Drets Humans a Colombia (Sp.), MUNDUBAT (Sp.), Mensen met een Missie (Nl.), Corporate Europe Observatory –CEO- (Nl.), Red de Alternativas a la impunidad y la Globalización (Italia), Human Rights Every Where –HREW- (Lux.), Coördinatie Zwitserland-Colombia (Zw.), FIAN International en Friends of the Earth International. In totaal namen 7 landen deel aan de Missie.

Tijdens de Missie werden de 5 eerder vermelde territoria bezocht en in elke regio waren er contacten met de gemeenschappen die er wonen en met hun organisaties. De leden van de Missie konden er ter plekke waarnemingen doen, gesprekken voeren en de impact vaststellen op de levenskwaliteit van de families in de bezochte zones, alsook hoe het niet beschermen en het schenden van de mensenrechten, de culturele, collectieve, economische en milieurechten verband houden met de monoculturen voor de productie van agrobrandstoffen in Colombia.

2. Doelstellingen

- De impact, veroorzaakt door de agro-industrie op de natuur, ter plekke verifiëren en de schendingen documenteren van de burgerlijke mensenrechten, van de economische, sociale en culturele rechten, de etnische en milieurechten, alsook de aantasting van de voedselonafhankelijkheid van de Afrocolombiaanse en boerengemeenschappen en van de inheemse volken.
- Het publiek en de Europese en Noord-Amerikaanse instanties blijven informeren over de conflicten en de gevolgen van het huidige landbouwmodel in Colombia dat gebaseerd is op de productie van agrobrandstoffen..
- Aanbevelingen formuleren aan de Colombiaanse autoriteiten over de noodzakelijke maatregelen om het volwaardige respect voor alle mensenrechten en de milieurechten af te dwingen.

- De strijd ondersteunen en erkennen van de loonarbeiders en van de dagloners die werken in de teelten die bestemd zijn voor de productie van agrobrandstoffen.
- Een dialoog tot stand brengen tussen de Colombiaanse organisaties en de organisaties en personen van andere landen die deelnemen aan de Missie.

3. Context van de agrobrandstoffen in Colombia

De productie van agrobrandstoffen in Colombia kende een indrukwekkende groei, aangemoedigd door de vraag naar “hernieuwbare energie” van de Europese Unie en de VS en door het eigen nationaal verbruik. Er werden vaste quota vastgelegd voor het verbruik van agrobrandstoffen in het transport, die moeten gemengd worden in de benzine en diesel. In Colombia werd die groei in de eerste plaats aangemoedigd door de nationale wetgeving en het staatsbeleid die onverbeterbare voorwaarden creëerden voor de productie van agrobrandstoffen: vrijstelling van belastingen (Wet 1111 de 2006), vaste quota voor intern verbruik (Wet 693/2001, Decreet 1135 de 2009, Decreet 1135 de 2009), speciale zones (Decreet 383 de 2007), arbeidsflexibiliteit, e.a. In de tweede plaats omdat het een bloeiende markt betreft die in 2007 wereldwijd een bedrag van 174,4 miljard dollars genereerde aan investeringen, waarbij de Europese Unie wereldwijd met 80,2 miljard dollars de belangrijkste investeerder is.

In Colombia vond een expansie plaats van de monocultuur van suikerriet. Zo'n 450.000 hectares (ha) zijn beplant met suikerriet. Dat is bestemd voor de productie van suiker, maar een grote hoeveelheid wordt gebruikt voor de aanmaak van ethanol. Volgens de statistieken van Corpoica en Cenipalma wordt het aantal hectares beplant met palm in 2007 geschat op 328.973 ha. Ook hier is er toename van de oppervlakte en het streefdoel van de Colombiaanse regering 921.000 ha. tegen het jaar 2010 (van een totaal van 3.500.000 ha dat vooropgesteld wordt als mogelijke oppervlakte tegen 2020). De Europese Unie is wereldwijd de tweede verbruiker van palmolie en de voornaamste opkoper van Colombiaanse palmolie (2007). Colombia is wereldwijd de 5^e producent (2007) en de 5^e uitvoerder (2006); het produceerde 732.445 ton palmolie in 2007 (waarvan 63% voor traditioneel verbruik, 4,9% voor biodiesel en 32,1% voor de export) en de verwachting is dat dit zal oplopen tot zo'n 1,2 miljoen ton olie in 2010 (waarvan 44,5% bestemd voor traditioneel gebruik, 20% voor agrodiesel en 35,5% voor de export).

De aanklachten en rechtsvorderingen die verband houden met de expansie van de monoculturen van suikerriet en palm in Colombia zijn rechtstreeks verbonden met grondconflicten, paramilitarisme, ontheemding, arbeidsflexibiliteit en onmenselijke arbeidsomstandigheden, het verlies van voedselveiligheid en -onafhankelijkheid, de schending van de collectieve rechten van de inheemse en Afrocolombiaanse volken en het verlies van de biodiversiteit en van fundamentele ecosystemen van de verschillende regio's.

4. Kenmerken van de bezochte regio's

Magdalena Medio

De Magdalena Medio is een regio gelegen in het noordoosten van Colombia. Hier kon de Missie de schending van het recht op voedsel van de bevolking, in hoofdzaak boeren, vaststellen. Door de agressieve expansie van de monocultuur van oliepalm, de vervuiling van

de waterbronnen met landbouwchemicaliën, het gebrek aan gronden en voorwaarden om voedsel te verbouwen, is de bevolking afhankelijk van een dieet van arme, kunstmatige en gebrekkige voeding. De Missie is bijzonder verontrust over de cijfers van ondervoeding en de culturele veranderingen die samenhangen met het gebrek aan voedselonafhankelijkheid.

Bovendien stelde de Missie vast dat de palmondernemingen, aangemoedigd door de nationale wetgeving, in het stelsel van de coöperatieven van geassocieerde arbeid inbreuken begaan op hun aansprakelijkheid voor de sociale zekerheid, voor regeling van de arbeidsvoorwaarden, voor beroepsgezondheid en voor de productiviteit. In dit stelsel nemen ze geen verantwoordelijkheid op voor de ziektes die het gevolg zijn van bestrijdingsmiddelen of van de extreme arbeidsvoorwaarden. Er werd ook vastgesteld dat de ondernemingen het recht op vrije vereniging schenden, de vervolging van vakbondsleden in de hand werken en dat ze onvoldoende loonvoorwaarden creëren voor de arbeiders en de arbeidsters.

Tenslotte stelde de Missie vast dat de palmondernemingen uit de streek de internationaal geldende milieu- en arbeidswetgeving en de humanitaire wetgeving niet naleven en/of er inbreuken tegen begaan. Bedreigingen tegen vakbondsmensen, boeren, organisaties en hele bevolkingsgroepen tonen een agro-industrieel model dat een aanslag vormt tegen de bevolkingsgroepen die de zone bewonen die door de Missie werd bezocht.

Curvaradó en Jiguamiandó

Gelegen in Chocó, in het westen van Colombia, langs de Stille Oceaan. De gemeenschappen van Curvaradó en Jiguamiandó bestaan hoofdzakelijk uit Afrocolombianen, die allerlei soorten militaire acties moesten ondergaan vanwege illegale gewapende groepen en de strijdkrachten van de Staat. Deze acties gebeuren om een territoriale controle te verzekeren die de implementatie van grote plantages voor de productie van agrobrandstoffen vergemakkelijkt.

Deze bevolkingsgroepen moesten toezien hoe de productie van palm, en meer recent maniok en teak, een aanslag vormde op hun territoria, die juist omwille van hun zeer grote biodiversiteit, geschonden worden door het verlies van beken en rivieren en door de besproeiingen die de monoculturen voor agrobrandstoffen in de zone veroorzaken. Om zich te beschermen tegen de bedreigingen van de gewapende groepen richtten ze humanitaire zones in en om het hoofd te bieden aan de bedreigingen tegen verschillende levensvormen en tegen de voedselonafhankelijkheid van de gemeenschappen, bouwden ze zones van biodiversiteit op, die de gemeenschap en haar omgeving moeten beschermen tegen het model van de monoculturen voor agro-energie.

Bijkomend stelde de Missie vast dat in deze zone de onteigening van de gronden met collectief karakter door de ondernemingen schering en inslag was en dat ze gepaard ging met gedwongen ontheemding door paramilitaire bedreigingen in de zone. De Colombiaanse Staat heeft met haar nationale politiek van promotie van de agrobrandstoffen de belangen van de ondernemingen bevoordeeld en de collectieve rechten en mensenrechten van de gemeenschappen en personen die in deze zone wonen in gevaar gebracht.

Tumaco (Departemant Nariño)

Gemeente gelegen in het zuidwesten van Colombia, dicht bij de grens met Ecuador langs de Stille Oceaan. Tumaco herbergt 14 gemeenschapsraden van Afrocolombiaanse bevolking. Ze waren slachtoffer van discriminatie, bedreigingen en moorden door de paramilitaire groep 'Los Rastrojos' en nieuw opkomende bendes paramilitairen. De Missie stelde vast dat het ontbreken van regeringssteun voor het behoud van traditionele voedingsteelten een ernstige bedreiging vormt voor de voedselonafhankelijkheid van de bezochte gemeenschappen. Deze maakten duidelijk dat de overeenkomsten tussen de palmondernemingen en kleine productoren schulden, afhankelijkheid en het gebrek aan voedsel voor deze families veroorzaakten.

Anderzijds stelde de Missie met grote bezorgdheid de illegale en gewelddadige toe-eigening van gronden vast, die toebehoorden aan de gemeenschapsraden van de inheemse gemeenschappen van de Awá en van de gemeenschappen van Afrocolombianen, door enkele palmondernemingen voor de implementatie van de monocultuur van de palm. Op dezelfde manier stelde de Missie in de zone het niet naleven en het minachten van de milieuwetgeving door de palmondernemingen vast. Deze situatie heeft een duidelijke degradatie van de waterbronnen meegebracht en ook van de teelten voor eigen voedselverbouwing en van het bestaan van vissen en dieren die fundamenteel zijn voor de voedselonafhankelijkheid van de regio. Voor de komst van de monoculturen was die volledig afhankelijk van de landbouw, de visvangst en de jacht. De expansie van de ziektes van de palmtelt naar alle teelten van de regio heeft de burgerbevolking in een situatie gebracht van voedselafhankelijkheid en economische afhankelijkheid. Daardoor kan de kwetsbaarheid van de bevolking nog acuter worden.

Tenslotte stelde de Missie vast dat er een model bestaat van arbeidscontract dat onrechtvaardige arbeidsvoorwaarden invoert, dat het recht op vrijheid van vereniging beperkt en dat de sociale zekerheid beknot. Het maakt fundamenteel deel uit van het model van verbintenissen via coöperatieven dat in de zone wordt toegepast en dat er moet voor zorgen dat de bedrijven met lage loonkosten hoge niveaus van productie bereiken.

Vichada

Dit departement in Colombia is gelegen in het oosten van het land. Historisch gezien is dit een streek die bewoond wordt door inheemse volkeren, die door de implementatie van de monoculturen van de palm hun voedselonafhankelijkheid ondergraven zien, in die mate dat de Colombiaanse staat de ondernemingen begunstigd heeft met de beste gronden van de streek en de inheemse gemeenschappen achtergelaten heeft met een beperkte oppervlakte grond en met grond van slechte kwaliteit.

Bijkomend aan deze situatie stelde de Missie vast dat veel gronden onwettig en wederrechtelijk werden onteigend door grote agro-industriële projecten met frauduleuze contracten, chantage en een totale afwezigheid van voorafgaande raadpleging van de gemeenschappen die bedreigd werden door de teelten. De ontheiliging van hun gewijde plaatsen en de rassendiscriminatie vormden onderdeel van de strategie van onteigening, die de gemeenschappen aanklagen. De Missie kon vaststellen dat de Colombiaanse staat geen enkele stimulans gaf om de landbouwproductie in de streek te diversifiëren, wat een tekort

aan voedsel veroorzaakte en ook belangrijke culturele veranderingen in de inheemse gemeenschappen met zich meebracht.

Tenslotte stelde de Missie vast dat de niet naleving door de Colombiaanse Staat van de rechten op gezondheid, opvoeding, basisschadeloosstelling, registratie, enz... in de zone bijzondere condities van armoede, uitsluiting en discriminatie veroorzaakte. Daardoor werd de ontheemding vergemakkelijkt en kon de implantatie van de monocultuur voor agrobrandstoffen verwezenlijkt worden, waarbij de rechten van de inheemse volken die hier wonen geschonden en aangetast worden.

Vallei van de Caucairivier

Gelegen in het zuidwesten van Colombia. De 'Valle' wordt vooral bewoond door Afrocolombiaanse bevolking en in mindere mate door inheemse en boerengemeenschappen. In deze zone stelde de Missie het proces van territoriale herordening vast, die de monocultuur van suikerriet voor ethanol veroorzaakte, door het verscherpen van de concentratie van de grond, de verandering in het gebruik van de grond, de verandering in de productieve praktijken van de gemeenschappen en het geleidelijke verlies van de voedselonafhankelijkheid en de autonomie over het territorium voor de gemeenschappen die daar wonen.

De Missie stelde duidelijk de schending van de milieuwetgeving vast door de suikerrietondernemingen, die niet enkel 128 miljoen kubieke meter zacht oppervlaktewater en grondwater per oogst verbruiken, maar zo ook de toegang tot water voor ganse gemeenschappen in gevaar brengen en op die manier een sterk ecologisch en cultureel onevenwicht veroorzaken door het verlies van biodiversiteit en van de voedingsmogelijkheden. Ook het recht op voorafgaande raadpleging van de Afrocolombiaanse gemeenschappen die in dit territorium wonen, wordt door de ondernemingen geschonden.

Tenslotte werd een grove schending vastgesteld van het arbeidsrecht en het recht op vereniging en staking door de suikerfabrieken tegen de suikerriearbeiders of "kappers", die onder het stelsel van de coöperatieven voor geassocieerd werk, bijna als slaven moesten werken, zonder enige vorm van arbeidsbescherming voor beroepsrisico's en zonder enige waarborg van sociale zekerheid. Erger nog, de sociale beweging van de suikerriekappers werd vervolgd en onterecht gerechtelijk vervolgd voor de stakingsacties gedurende 2008.

5. Besluiten

De grondconflicten in Colombia wijzen op het bestaan van een verschillende logica over het gebruik en de toe-eigening van de natuur. Vanuit het standpunt van de ondernemers van de agroindustriële sector en van de overheidsinstellingen betekent de beplanting van de gronden met culturen voor agrobrandstoffen de mogelijkheid tot economische groei, tot een betere benutting van de geografische ruimte en tot insluiting in de markten van globale economie. Bekeken vanuit het perspectief van de inheemse, Afrocolombiaanse, boeren- en kustgemeenschappen zijn ze de uitdrukking van bedreigingen tegen hun territoriale rechten

die de voedselonafhankelijkheid in gevaar brengen en die de sociale reproductie van deze sociale groepen aantasten.

Er bestaat een duidelijk verband tussen de gedwongen ontheemding door paramilitair geweld en de monoculturen voor de agro-energie, omdat sommige zones waar aanplantingen van palm zijn, vanouds bewoond waren door landelijke gemeenschappen, die verdreven werden door paramilitaire acties met medeplichtigheid of toestemming van de strijdkrachten. Deze link tussen agrobrandstoffen en de grondroof kan de nu al ernstige problematiek van concentratie van grond nog verscherpen. De vooruitgang van de monoculturen van Afrikaanse palm en suikerriet gaat heel dikwijls gepaard met gewelddadige acties, die het resultaat zijn van het gewapend conflict. Dat leidt tot de gedwongen ontheemding van traditionele bevolkingsgroepen, waardoor de gemeenschappen van hun grond worden verdreven en de aloude banden met hun territoria worden doorgeknipt.

De Staat heeft geen maatregelen getroffen om de gemeenschappen toegang en veilig bezit van de gronden te garanderen wat hen zou moeten toelaten zich onafhankelijk te voeden. Daarmee komt zij haar verplichting niet na om het recht op voeding te verzekeren.

De gesprekken die gedurende de Internationale Missie gevoerd werden met de gemeenschappen, die onder druk staan omwille van de opmars van de monoculturen voor de productie van agrobrandstoffen, maken duidelijk dat er een latent conflict bestaat tussen de productie van voedsel en die van agro-energie. Zo vormt de expansie van de plantages van Afrikaanse palm en suikerriet een bedreiging voor de voedselonafhankelijkheid van de landelijke gemeenschappen die sociaal afhankelijk zijn van de teelten die men “pancoger” - “broodwinning” - noemt (nl. teelten van maïs, maniok, bonen, fruit, groenten en peulvruchten)

De verschillende gemeenschappen klagen de vermindering of het totale verlies van de toegang tot water voor menselijk gebruik en voor irrigatie aan. Dat verlies wordt veroorzaakt door het intensief gebruik dat de ondernemingen van de watervoorraden maken, dankzij de toegevendheid van de milieuthoriteiten of, in sommige gevallen, het volledige gebrek aan controle van de lokale autoriteiten. Dit vormt een ernstige bedreiging voor het recht op water en op een gezond milieu van de bezochte gemeenschappen.

Met betrekking tot de principes en criteria van de RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil) die de duurzaamheid van de oliepalm moeten waarborgen, stelt de Missie vast dat deze principes zwaar tekort schieten op het vlak van hun toepasbaarheid en geen objectieve verificatiemechanismen voorzien. De criteria RSPO vertonen ook intrinsieke leemten en tekortkomingen wat de daadwerkelijke bescherming van het recht op grond van de lokale gemeenschappen betreft..

Bovendien stelde de Missie een duidelijke schending van de rechten van de gemeenschappen vast door de besproeiingen vanuit de lucht met chemische stoffen zoals glyfosaat, dat door de Europese Unie geklasseerd wordt als “gevaarlijk voor het leefmilieu” en als “toxisch voor organismen die in het water leven”.

6. Aanbevelingen

Aan de Colombiaanse Regering:

- De autonomie van de territoria van de zwarte, inheemse en boerenbevolking ten volle respecteren, vooral in de regio's waar de bedrijven hun optreden verhoogd hebben en op die manier een schending begaan van de Wet 70 over zwarte gemeenschappen en de Wet 89 over de inheemse beschermde gebieden, die deze territoria speciale jurisdictie verlenen. Zonder uitzondering de 'voorafgaande raadpleging' toepassen, zoals gestipuleerd staat in het Artikel 79 van de Politieke Grondwet van 1991.
- Effectief de goederen recupereren en/of de ontheemde bevolking van de streek, die een precair bezit van de grond had als eigenaar of bezetter, effectief hervestigen. Onderzoeken of de expansie van de palm voorkomt op gronden van ontheemde families en waarborgen dat dit niet meer voorkomt. De processen van uitdoving van eigendomsrecht die aan de gang zijn bespoedigen en het Colombiaans Instituut voor Landelijke Ontwikkeling (INCODER) voorzien van voldoende middelen om de ontheemde families effectief te kunnen hervestigen.
- In het kader van de wetgevende discussies over een nieuwe wet van landelijke ontwikkeling, een effectief beleid van landbouwhervorming en verdeling van de grond garanderen, om zo de ernstige tekortkomingen van het bestaande beleid van subsidies voor de aankoop van grond weg te werken, en bijvoorbeeld de creatie van landreserves te versterken.
- Een reglementering ter bescherming van de natuur promoten en verdedigen, zodat de Colombiaanse fauna en flora beschermd wordt tegen de monoculturen en tegen de expansie van de agro-industrie. In het bijzonder de zandbanken in de rivieren en andere publieke gronden, die traditioneel gebruikt worden voor de productie van voedsel en die nu onrechtmatig werden toegeëigend door de palmtelers recupereren en mechanismen creëren voor hun bescherming.
- De moorden, de gedwongen verdwijningen en de ontheemding, toegeschreven aan paramilitaire groepen, ophelderen ten aanzien van de nationale en de internationale gemeenschap.
- Een einde maken aan de ongecontroleerde expansie van de oliepalm en van het suikerriet. Voorrang geven aan openbare investeringen in de sector van de landbouw en veeteelt voor de versterking van familiale landbouw van kleine boeren en inheemsen en niet aan de monoculturen van de agro-industrie, zoals de (IAASTD)¹ de 'Internationale Evaluatie van de Rol van de Kennis, van de Wetenschap en van de Technologie in de Landbouwontwikkeling' aanbeveelt.
- De arbeidswetgeving voor de arbeiders van de industrie van de agrobrandstoffen en in het bijzonder die van de Coöperatieven van Geassocieerd Werk herzien en een systeem van sociale zekerheid en van andere wettelijke voordelen promoten voor de arbeiders van de industrie van de agrobrandstoffen.
- Het respect voor het leven en het recht op vereniging, dat arbeiders en organisaties van zwarte, inheemse en boerengemeenschappen hebben, promoten als democratisch mechanisme binnen een Rechtstaat.

---

1 Om de volledige Evaluatie te zien, bezoek: <http://www.agassessment.org/>

- een regeringsbeleid implementeren dat erop gericht is de moeilijkheden, die tijdens het verloop van de Missie ontmoet werden, op te lossen. Het gaat over moeilijkheden op het vlak van de basiscondities van leven, voeding, gezondheid, opvoeding, wonen en cultuur.

Aan de ondernemingen:

- De volle verantwoordelijkheid opnemen voor de schending van de mensenrechten, als gevolg van hun acties of hun verzuim in het kader van de hele productieketting waarvan ze deel uitmaken.
- Zich strikt onderwerpen aan de nationale en internationale wetgeving die de volledige naleving van de mensenrechten, de economische, sociale, culturele, collectieve en milieurechten, bewaakt en waarborgt in de territoria waar ze opereren of aanwezig zijn..
- De territoria die ze onrechtmatig en onwettelijk hebben toegeëigend of verworven teruggeven.
- De beschikkingen van de gemeenschappen en de bevolkingen waarmee ze zich verhouden respecteren en er zich aan onderwerpen.
- De milieuschade aan de gemeenschappen en de territoria waarop ze impact hebben, herstellen en tegelijk zich onderwerpen aan de nationale wetgeving en aan de milieubepalingen van de gemeenschappen en die ook respecteren.

Aan de Internationale Gemeenschap:

- Steun verzekeren aan de door de Missie bezochte gemeenschappen en de Colombiaanse organisaties die hen begeleiden en de Missie uitnodigden, nl. Justicia y Paz, Censat Agua Viva, Vía Campesina Colombia (Fensuagro, Coordinador Nacional Agrario, Fenacoa), Organización Nacional Indígena de Colombia-ONIC y el Proceso de Comunidades Negras en Colombia-PCN. Verschillende leiders van de gemeenschappen en van de organisaties waren al slachtoffer van bedreigingen en kunnen dat opnieuw worden.
- Herzien van de criteria van de EU inzake duurzaamheid (mechanismen van certificering, het discours van eco-efficiëntie van hernieuwbare energie en/of argumenten gebaseerd op de verhouding kosten-baten) zodat deze effectief waarborgen dat er geen palmolie wordt ingevoerd, waarvan de productie schendingen van de mensenrechten veroorzaakte, zoals het stelen van gronden en gedwongen ontheemding.
- De samenwerking van de EU met Colombia moet prioritair gericht zijn op de landbouwsector met projecten waarvan de kleine producenten de begunstigden zijn en die de voedselonafhankelijkheid van de begunstigden versterken en die de mensenrechten, de territoriale rechten en het leefmilieu respecteren.
- Opschorten van de aan de gang zijnde onderhandelingen tussen de EU en Colombia (en/of de lidstaten van de EU) over een associatie-, vrijhandels of investeringsverdrag zodat de EU in staat is een onderzoek te openen omtrent de mensenrechten crisis en via een specifieke mensenrechten- en conflict impactstudie bestudeert welk impact een dergelijk verdrag heeft op de mensenrechten, de slachtoffers van het conflict en de rurale gemeenschappen.